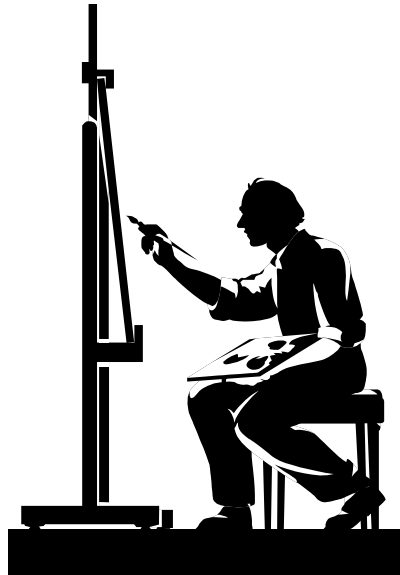

Ενάμνια προσκολλημένοι στην προστασία των δασικών οικοσυστημάτων*

Α.Σ.ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ
ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ Α.Π.Θ.

* Η εργασία αυτή παρουσιάστηκε στην περιοχή του Παρνασσού, την 19/3/2011, κατά την εκδήλωση για την Παγκόσμια Ημέρα Δασοπονίας την οποία διοργάνωσε ο Φορέας Διαχείρισης του Εθνικού Δρυμού Παρνασσού.

ΑΜΦΙΚΛΕΙΑ
ΜΑΡΤΗΣ - 2011

Αφιερώνεται σε ό,τι οι «Ανεπίσημοι Νομοθέτες του Κόσμου*» αλλά και μια μικρή μαθήτριά του Δημοτικού έχουν περιγράψει και έχουν υμνήσει ως όμορφη κτίση που όμως είναι εύθραυστη, όπως ακριβώς ένα ωραίο βάζο.

* Όπως αποκαλεί τους ποιητές ο Άγγλος λογοτέχνης P.B.Shelley.

Αντικοφορμιστής ων, παραλείπω τα εντελώς τυπικά.

Σεβασμιότατε, Αγαπητές κυρίες, Αγαπητοί κύριοι αλλά – επιτρέψτε μου - και Αγαπητές από το Γυμνάσιο συμμαθήτριες και συμμαθητές,

ακτινογραφώντας τη σημερινή πραγματικότητα, επισημαίνω τα εξής:

- Δει δη **χρημάτων** και άνευ τούτων ουδέν εστί γενέσθαι των δεόντων
- Υπάρχει χρηματοπιστωτική κρίση (έλλειψη ρευστότητας)
- Υπάρχει οικονομική κρίση (κλείσιμο επιχειρήσεων, απολύσεις, μείωση μισθών, part time, ανεργία)
- Υπάρχει κοινωνική κρίση (κοινωνικές τάξεις εναντίον της εξουσίας και του Κράτους αλλά και η μία τάξη εναντίον της άλλης λόγω προνομίων!!!)
- Υπάρχει γεωπολιτική κρίση (τόξο Αφρικής και Ασίας, αύξηση της τιμής του πετρελαίου πάνω από τα 120 €/βαρέλι που αποτελεί και την «οροφή» για να μπούμε σε καινούργιο κύκλο παγκόσμιας ύφεσης).
- Φιλοξενούμε οικονομικούς πρόσφυγες, πολιτικούς πρόσφυγες αλλά και **Περιβαλλοντικούς πρόσφυγες.**
- **Προβλέπεται μια παραπέρα επιδείνωση της κακής κατάστασης στην οποία βρίσκεται ήδη το περιβάλλον.**

Πριν από 10 χρόνια (5/6/2001 – Παγκόσμια ημέρα περιβάλλοντος αλλά και ποίησης) στο ΑΠΘ, έκανα μια ομιλία με θέμα «Η τέως υλήεσσα γη και το δαρβινικό σύστημα αγοράς». Ο «δαρβινισμός» στις αγορές με την έννοια του έντονου και πολλές φορές αισχρού ανταγωνισμού και την επικράτηση των ισχυρότερων. «Υλη» στην αρχαία ελληνική σημαίνει δέντρο, φυτό. «Υλήεσσα γη», είναι η γη, η περιοχή που είναι γεμάτη από δέντρα και «τέως υλήεσσα γη», η γη, ο πλανήτης που κάαααποτε ήταν καλυμμένος με δάση.

Έτσι:

- η ανάγκη για αλλαγή της ανθρώπινης συνείδησης
- η τέως υλήεσσα γη και ο στίχος «εχάσανε τα μάτια τους, κι αυτοί μιλάν για φρύδια»
- η αξία του συλλογικού έναντι του ατομικού
- η θέση του γνωστού σκηνοθέτη Γιάννη Σμαραγδή ότι η εποχή μας χαρακτηρίζεται από πολλά κατακερατισμένα εγώ

- η θέση ότι μετά από μια επανάσταση ή κοινωνικοοικονομική κρίση συνυπάρχουν οι Διανοούμενοι και οι Τυχοδιώκτες, δημιουργικά οι πρώτοι και διαλυτικά οι δεύτεροι
 - η έμμομη ιδέα του ομιλούντα να φοβάται τον άνθρωπο του ενός βιβλίου όπως και την «ενιαία και μονοδιάστατη σκέψη»
 - η θέση ότι ούτε η Φιλοσοφία ούτε η Επιστήμη ούτε η Τέχνη (η ποίηση εν προκειμένω και η φωτογραφία) είναι «πλήρεις», αν δεν αρδεύονται η μία από τις άλλες
 - ο ορισμός ότι τέχνη είναι η διαδικασία να γνωρίσουμε τον εσωτερικό και εξωτερικό μας κόσμο, με σκοπό να ισορροπήσουμε μεταξύ αυτών των δύο
 - ο ορισμός ότι ποίηση είναι ο τρόπος να συμπληρώσεις όσα δεν φαίνονται, όπως την ορίζει ο Ψυχαναλυτής Νίκος Σιδέρης, κι εγώ θα πρόσθετα και για όσα δεν θέλουν κάποιοι να φαίνονται
 - η ανάγκη, ξανατονίζω, για αλλαγή της ανθρώπινης συνείδησης
- επέβαλλαν το σημερινό μου θέμα και τον τρόπο της παρουσιάσής του:**

Ενάμνια* προσκολλημένοι στην προστασία των δασικών οικοσυστημάτων

*Το αμνίον= ο υμένας του εμβρύου

Το ενάμνιο υγρό= το υγρό το ευρισκόμενο εντός του αμνίου, όπου είναι και το έμβρυο

Συμβολική λοιπόν η θέση του επιρρήματος «ενάμνια», στον τίτλο.

Don't kill me!!!

Μην με σκοτώνεις!!!

Δάσος μισοκαμένο.

Ορισμός του Ελύτη για το τι είναι τοπίο.

Ένα τοπίο δεν είναι όπως το αντιλαμβάνονται μερικοί, κάποιο απλώς σύνολο γης, φυτών και υδάτων. Είναι η προβολή της ψυχής ενός λαού πάνω στην ύλη.

Γιατί το θέμα αυτό? Γιατί από αυτή την οπτική γωνία?

Στο έργο του « τα Δημόσια και τα Ιδιωτικά», ο Οδυσσέας Ελύτης αναφέρει:

ένα είδος παραμορφωτικής αρθρίτιδας, που έχει δημιουργηθεί εξ αιτίας μιας μακράς και συνεχούς τακτικής, συνηθίζεται να εκλαμβάνεται σαν η μόνη φυσιολογική διέξοδος.

Συνήθως, κάτι ανάλογο συμβαίνει σε συναντήσεις με θέμα το περιβάλλον. Συνηθίζουμε δηλ. με ένα είδος μαζοχιστικής, θα έλεγα, διάθεσης να επαναλαμβάνουμε με ακριβή αριθμητικά νούμερα, ιστογράμματα κλπ. τα συμπτώματα και μόνο του μεγάλου ασθενούς - του πλανήτη Γη. Δες και ικανοποιούμαστε πλήρως με τέτοιου είδους διαδικασίες που δήθεν θα υποτάξουν τις δυνάμεις του κακού και του σκότους .

Δεν υπάρχει βέβαια αμφιβολία ότι η σημερινή κατάσταση του περιβάλλοντος θα μπορούσε να παραλληλισθεί με το τρίτο μέρος της «Αμοργού» του ποιητή μας Νίκου Γκάτσου, όπου ο ορίζοντας σκοτεινιάζει και γεμίζει εικόνες βαριές από τη γνώση ενός αποτελέσματος που προβάλλει απειλητικό. Και ίσως μπορούμε να δανειστούμε τους στίχους του Ελύτη για να προσδιορίσουμε τους ουσιαστικά υπεύθυνους της κατάστασης αυτής (Αξιον Εστί) :

...Σελδζούκοι ροπαλοφόροι караδοκούν.
Χαγάνοι ορνεοκέφαλοι βυσσοδομούν.
Σκυλοκοίτες και νεκρόσιτοι κι ερεβομανείς
κοπροκρατούν το μέλλον...

Είναι όμως επίσης σίγουρο ότι οι περισσότεροι άνθρωποι, αναφερόμενοι στον πλανήτη γη, ποιητικά ή και πρακτικά, αλλάζοντας το αντικείμενο αναφοράς γνωστού ερωτικού σονέτου του Πάμπλο Νερούδα, θα αναφωνούν κάπου βαθιά στη ψυχή τους, τον παρακάτω στίχο:

Τις χάρες σου λατρεύω, το πέτρινό σου δέρμα...

Η διέξοδος λοιπόν και η λύση στο πρόβλημα, δεν μπορεί να έρθει παρά μόνο μέσα από την **αλλαγή της ίδιας της συνείδησής μας**. Εξάλλου η θέση αυτή έρχεται και σε πλήρη συμφωνία με τη θέση του Παγκόσμιου Ταμείου για τη Φύση (WWF- Ελλάδα, 2001), ότι δηλαδή το περιβάλλον, πρωτίστως, το καταστρέφουν οι αντιλήψεις μας.

Εισαγωγή

Είναι γνωστό -όπως τουλάχιστον η επιστήμη αντιμετωπίζει σήμερα το θέμα- ότι σε 5 δισεκατομμύρια χρόνια περίπου, ο Ήλιος, αφού θα έχει καταναλώσει και το άλλο μισό υδρογόνο που διαθέτει σήμερα, θα γίνει τελικά ένας μαύρος νάνος, ένα αστρικό πτώμα, δίχως φως. Πριν όμως φθάσει στην πτωματική του κατάσταση, θα έχει ανεβάσει τη θερμοκρασία του πλανήτη μας σε αρκετές χιλιάδες βαθμούς, με αποτέλεσμα η ζωή να εξαφανιστεί και η Γη να εξατμιστεί (Reeves et al., 1997).

Σύμφωνα λοιπόν με τη θεωρία αυτή, ο άνθρωπος δε θα μπορέσει να μείνει στη Γη περισσότερο από 4 δισεκ. χρόνια ακόμη.

Ως συνέπεια των παραπάνω, έρχεται το ακόλουθο διττό ερώτημα, υπό μορφή **πρωθύστερου σχήματος**:

- Τι θα μπορέσει να κάνει ο άνθρωπος τώρα και στο μέλλον για να επιβιώσει μετά τα 4 δισεκ. χρόνια και
- Ακολουθώντας τη σημερινή τακτική του, όσον αφορά την προστασία του πλανήτη μας, θα μπορέσει να επιβιώσει πάνω σ' αυτόν για 4 ακόμα δισεκ. χρόνια;

Ως προς το πρώτο ερώτημα, αν λάβουμε υπόψη μας τη φράση του πατέρα του σοβιετικού διαστήματος -Κονσταντίν Τσιολκόφσκι- «η Γη είναι το λίκνο μας, αλλά κανένα πλάσμα δε μένει αιώνια στο λίκνο του», τότε μπορούμε βέβαια να υποθέσουμε ότι ο άνθρωπος μελλοντικά θα δραπετεύσει σε άλλους πλανήτες. Και τούτο βέβαια διότι δεν αποκλείεται τα επόμενα διαστημόπλοια να φτάσουν μια μέρα σε ταχύτητες κοντινές προς εκείνες του φωτός.

Υποθέτοντας λοιπόν ότι η κοσμική εξέλιξη οδήγησε στο σχηματισμό και άλλων πλανητών, άλλων μορφών ζωής και άλλων διανοιών, τότε η δραπέτευση αυτή του ανθρώπου του πλανήτη μας, πιθανά να τον οδηγήσει σε άλλες επιφάνειες πράσινες και γόνιμες...

Ως προς το δεύτερο ερώτημα, τι θα συμβεί δηλαδή στη Γη τα επόμενα 4 δισεκ. χρόνια, προκύπτει επίσης το ερώτημα: είμαστε σε θέση να συμβιώσουμε με την ίδια τη δύναμή μας, όπως τουλάχιστον αυτή καταγράφεται σήμερα στην ανατολή της νέας χιλιετίας; Αν βέβαια δώσουμε την απάντηση όχι, τότε δε χρειάζεται πανικός. Το βέβαιο είναι ότι η εξέλιξη θα συνεχιστεί και χωρίς το ανθρώπινο είδος...

Η σημασία και αξία των δασών

Οι σχέσεις και οι δεσμοί του ανθρώπου με το δάσος είναι τόσο παλιοί όσο και η ιστορία του. Μπορούμε να πούμε, χωρίς υπερβολή, ότι ο άνθρωπος γεννήθηκε στο δάσος και εκεί πρωτοβρήκε τροφή και στέγη. Στην προσπάθεια ανεύρεσης τροφής δημιουργήθηκαν οι πρώτες σχέσεις και ο άνθρωπος συνδέθηκε με το δάσος ως κυνηγός και ως συλλέκτης καρπών και βολβών. Στο στάδιο αυτό η επίδραση του ήταν μόνο έμμεση και ο άνθρωπος ήταν απλά ένας κρίκος της τροφικής αλυσίδας των φυσικών οικοσυστημάτων (Ντάφης).

Καθώς όμως η τεχνολογία εξελισσόταν και οι ανάγκες σε υλικά αγαθά πολλαπλασιάζονταν, ο άνθρωπος σταδιακά μετατράπηκε σε καταστροφέα των δασών και γενικότερα του περιβάλλοντος. Με την καταστροφή όμως των δασών εξαφανίστηκαν ή παρήκμασαν και πολλοί πολιτισμοί για να επαληθευθεί η ρήση σύμφωνα με την οποία «ο πολιτισμός αρχίζει με την

υλοτομία του πρώτου γίγαντα του αρχέγονου δάσους και τελειώνει με το μπήξιμο του τσεκουριού στον κορμό του τελευταίου δέντρου που απόμεινε».

Η βασική αρχή πάνω στην οποία στηρίχθηκε το όλο οικοδόμημα της δασοπονίας είναι η αρχή της αειφορίας των καρπώσεων, η οποία αφορούσε αρχικά την παραγωγή ξύλου. Σύμφωνα με αυτήν την αρχή τα δάση πρέπει να τα διαχειρίζονται με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι δυνατή η απόληψη της ίδιας ποσότητας ξύλου κάθε χρόνο στο διηνεκές. Για την πλήρωση αυτής της αρχής είναι απαραίτητη η τήρηση δύο άλλων αρχών :

1. της διατήρησης του δάσους ως φυσικού οικοσυστήματος και 2. της συντήρησης και βελτίωσης της παραγωγικής ικανότητας του εδάφους. Στη συνέχεια, όμως, η αρχή αυτή αντικαταστάθηκε από την αρχή των πολλαπλών λειτουργιών του δάσους: από το δάσος πρέπει να παίρνουμε υλογενή προϊόντα αλλά και οξυγόνο, προστασία εδάφους, δυνατότητες για αναψυχή κλπ σε άριστο συνδυασμό και στο διηνεκές.

Το 1960 η κατανάλωση στρόγγυλου ξύλου, παγκοσμίως, ανέρχονταν στα 2,5 δισ. κ.μ , το 1980 ανήλθε στα 2,8 δισ. κ.μ, το 2000 ξεπέρασε τα 3,0 δισ. κ.μ, το 2020 υπολογίζεται να ξεπεράσει τα 3,6 δισ. κ.μ ενώ το 2040 υπολογίζεται ότι θα αγγίξει τα 4,0 δισ. κ.μ. Το γεγονός αυτό μαζί με την τετραπλή επιδίωξη: μέγιστη δυνατή ποσότητα και άριστη κατά το δυνατόν ποιότητα ξύλου με το ελάχιστο δυνατό κόστος και το μέγιστο δυνατό κέρδος, οδήγησαν στην καταστροφή των 2/3 των αρχικών δασών του πλανήτη μας.

Η παραπάνω όμως τετραπλή επιδίωξη, σήμερα, μεταφράζεται στο τρίπτυχο: μεγάλο κέρδος, εύκολο κέρδος, γρήγορο κέρδος, τα οποία σε συνδυασμό με την αδιαφορία κυβερνήσεων και σχετικών αρχών οδηγούνε

από
την τέως υλήεσσα γη
στην
νυν γη την γεμάτη ιλύ...

(2 εικόνες)

Παραδειγματιζόμαστε άραγε από τη δυσμενή κατάσταση που έχει δημιουργηθεί? Τα δάση της Αττικής καταστράφηκαν για την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών των μεταλλείων του Λαυρίου αλλά και για τη ναυπήγηση του εμπορικού και πολεμικού στόλου των Αθηναίων. Οι βωξίτες Παρνασσού, έδωσαν μεν δουλειά και χρήμα σε πολλούς ανθρώπους, αλλά το γυμνό τοπίο μας προειδοποιεί...απειλητικά. Η Χαλκιδική είναι αυτές τις μέρες σε αναστάτωση λόγω της επικείμενης λειτουργίας των μεταλλείων χρυσού (0,8 γραμμάρια χρυσού ανά τόνο πρωτογενούς υλικού!!!).

Λέγεται ότι σε όλον τον κόσμο υπάρχει ένας θαυμασμός για δυο πράγματα της αρχαίας Ελλάδας: την πολιτική και την δημοκρατία, με την έννοια της συμμετοχικής λήψης αποφάσεων και την ιδιαίτερη βαρύτητα που έδιναν στην αξία της γνώσης. Αξιοποιείται σήμερα, η γνώση, από τις εκάστοτε κυβερνήσεις και τους αρμόδιους λήπτες αποφάσεων?

Ποιες είναι, τέλος πάντων, αυτές οι κοινωφελείς επιδράσεις και λειτουργίες του δάσους, οι οποίες καθιστούν το δάσος διαχρονικά απαραίτητο για την ανάπτυξη και ευημερία των ανθρώπινων κοινωνιών?

1. Παραγωγή ξύλου
2. Υδρονομική επίδραση: αποτροπή των πλημμύρων και σημαντική μείωση των πλημμυρικών αιχμών και ο εμπλουτισμός των υπόγειων υδροφορέων.
3. Αντιδιαβρωτική επίδραση. Δημιουργία του εδάφους (εδαφογένεση) όσο και προστασία και διατήρησή του.
4. Αντιανεμική προστασία. Το δάσος επιδρά ως εμπόδιο στην κίνηση του αέρα και μπορεί να μεταβάλλει την ταχύτητα, την κατεύθυνση καθώς και τη δομή των ανέμων τόσο στο εσωτερικό του όσο και στην παρακείμενη γυμνή επιφάνεια.
5. Προστασία από τους θορύβους.
6. Επίδραση στους κλιματικούς παράγοντες.
7. Δρα σαν ένα τεράστιο φίλτρο απαλλάσσοντας την ατμόσφαιρα από αιωρούμενα σωματίδια.
8. Είναι συντηρητής της βιοποικιλότητας.
9. Διαθέτει έντονη αισθητική και υγιεινή επίδραση.

Σήμερα έχουμε να διαλέξουμε ανάμεσα:

στο **φυσικό δάσος** που διατηρεί τη φυσική του σύνθεση ειδών, δοκιμασμένων για χιλιάδες χρόνια, μεγάλης βιοποικιλότητας και οικολογικής ισορροπίας,

στο **τεχνητό** δάσος που δημιουργείται με αποψιλωτικές υλοτομίες και κυρίως, φύτευση βελτιωμένων γενετικά ειδών,

στις **φυτείες ταχυαυξών** ειδών και τέλος

στις φυτείες κλώνων ή **μεταλλαγμένων ειδών**.

Αλλά όπως τονίζει ο «Πρύτανης», όπως αποκαλείται από πολλούς ο ομότιμος καθηγητής της Δασολογίας κ. Σπύρος Ντάφης, «Το ερώτημα δεν είναι ποιά μορφή δάσους ή ποιο σύστημα θα εφαρμόσουμε, γιατί θα τα εφαρμόσουμε όλα, αλλά πού θα εφαρμόσουμε το καθένα από αυτά».

Σημάδια των καιρών μας

Σημάδια των καιρών, μας και της δράσης αλλά και της αδράνειάς μας η τρύπα του όζοντος, το φαινόμενο του θερμοκηπίου, η όξινη βροχή, η άγνωστη μάλλον ακόμα επίδραση του απεπλουτισμένου ουρανού σε φυτά, ζώα και άνθρωπο, η καταστροφή στο οικοσύστημα των νησιών Γκαλαπάγκος, η καταστροφή των δασών, οι μεταλλαγμένοι οργανισμοί.

Σε σχέση, π.χ., με το φαινόμενο του θερμοκηπίου αξίζει να αναφερθεί μόνο η πολιτικά και περιβαλλοντικά ελλιποβαρής απόφαση (Απρίλης 2001) του τότε προέδρου των ΗΠΑ: «όσον αφορά το CO₂ ...δεν πρόκειται να κάνουμε απολύτως τίποτα το οποίο θα βλάψει την οικονομία μας. Διότι προτεραιότητά μου αποτελούν οι άνθρωποι που ζουν στην Αμερική!!!» (Graff, 2001). Μια απόφαση λοιπόν που ουσιαστικά τορπίλιζε το πρωτόκολλο του 1997 του Kyoto και ανάγκασε το γνωστό περιοδικό TIMES να θέσει τότε ως τίτλο το «μολυσμένος αέρας πάνω από το Kyoto - bad air over Kyoto», ενώ παράλληλα η απόφαση αυτή χαρακτηρίστηκε «σαν η περισσότερο αντιπεριβαλλοντική απόφαση αμερικανού προέδρου στη σύγχρονη ιστορία». Φαίνεται, όμως, πως η νοοτροπία αυτή της πολιτικής σκέψης δεν άλλαξε ή άλλαξε ελάχιστα μέχρι σήμερα.

Στα πλαίσια δε των πολλών εναλλακτικών ερμηνειών που έχουν δοθεί για τα αίτια των περιβαλλοντικών προβλημάτων είναι και η ακραία τοιαύτη του ιστορικού Lynn White, Jr (κατά Tom Tietenberg, 1997) ο οποίος τονίζει ότι, κατά την Παλαιά Διαθήκη 1) ο Θεός έπλασε τον άνθρωπο σύμφωνα με την εικόνα Του και 2) δόθηκε η εξουσία στον άνθρωπο να κυριαρχεί πάνω στις άλλες μορφές ζωής. Και οι δύο αυτές λοιπόν ιδιότητες κάνουν τον άνθρωπο κυρίαρχη δύναμη πάνω στη γη. Γι' αυτό η λύση που προτείνει ο White είναι: «η ανάπτυξη της επιστήμης και της τεχνολογίας δεν πρόκειται να μας βγάλει από τη σημερινή κρίση μέχρις ότου βρούμε μια νέα θρησκεία ή αναθεωρήσουμε την παλιά».

Παραπέρα η εκπαίδευση και τα σχολεία μας, έτσι όπως λειτουργούν στις σημερινές κοινωνίες μας, δημιουργούν τέτοιες **αντιληπτικές στάσεις**, που μας κάνουν να βλέπουμε τη φύση σαν ένα απλό αντικείμενο προς εκμετάλλευση, τα υλικά αγαθά σαν το παν, ανεξάρτητα από τον τρόπο με τον οποίο παράγονται, και τη γνώση σαν κάτι αφηρημένο που υπάρχει έξω από εμάς (Σμωλ, 1983).

Αλλά και η αλλοτρίωση των επιστημόνων δίνει το δικό της στίγμα στις μέρες μας. Μια αλλοτρίωση που αποτελεί γεγονός εξαιρετικής σημασίας για την εξουδετέρωση αυτών των ίδιων των επιστημόνων ως πολιτιστικών συνειδήσεων (Γραμματικάκης, 1996). Μία διαδικασία που

υποβοηθείται τα μέγιστα, στις μέρες που περνάμε, από αποφάσεις αρμοδίων που επιδιώκουν οι φοιτητές και φοιτήτριες, οι σπουδαστές και σπουδάστριες

να παίρνουν γνώσεις με **χρηστική** και μόνο αξία,

χωρίς δηλαδή να εξασκούνται στη κριτική σκέψη και σε σφαιρική πρόσληψη της πραγματικότητας. Ξεχνώντας δηλαδή ότι η Ανώτερη Επαγγελματική Εκπαίδευση παρέχει γνώσεις εφαρμοσμένου χαρακτήρα, χωρίς επιστημονική εμβάθυνση. Αν δε η Ανώτατη Εκπαίδευση προσαρμοστεί τελικά προς την κατεύθυνση αυτή, τούτο θα έχει σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις στην ίδια την ανώτατη εκπαίδευση. Πιο συγκεκριμένα θα περιορίσει την ευρύτητα και τη χρονική ανθεκτικότητα των πανεπιστημιακών σπουδών, γεγονός που θα αποβεί σε βάρος τόσο των εκπαιδευομένων όσο και των επιχειρήσεων, καθώς τα πρακτικά επαγγελματικά εφόδια απαξιώνονται γρήγορα (Βλάχου, 2000). Με άλλα δηλαδή λόγια, σήμερα

επιδιώκεται μια εξειδίκευση της παιδείας και της έρευνας, έτσι ώστε να αποκλείεται **η θέαση του όλου**

(Γραμματικάκης, 1996) ή να αδυνατεί να διακρίνει κάποιος

που κείται το καίριο,

όπως τούτο το διατυπώνει ο πολυεπίπεδος και κρυπτικός, παγκόσμιος και διαχρονικός Ο. Ελύτης (Τα Δημόσια και τα Ιδιωτικά).

Η ανάγκη λοιπόν της ενατένησης της παιδείας από άλλη θέση και οπτική γωνία επιβεβαιώνεται αν θυμηθούμε την απάντηση που έδωσε ο Αϊνστάϊν όταν ρωτήθηκε για το ποιος τον επηρέασε περισσότερο στις επιστημονικές ανακαλύψεις του. Ο Ντοστογιέφσκι, ήταν η απάντησή του. Γι' αυτό και ο γνωστός σε όλους μας Φυσικός, αλλά και Φιλόσοφος-Στοχαστής, καθηγητής κ. Γ. Γραμματικάκης αναρωτιέται: ποιο είναι το νόημα της επιστημονικής σκέψης, ως συνιστώσας πολιτισμού, σε μία κοινωνία που εμφανίζει βαθύτατη κρίση και περίπου άπνοια των ποιητικών αξιών;

Επιβάλλεται συνεπώς ο άνθρωπος, με αλλαγή της συνείδησής του να βρει την **αρμονία** ανάμεσα στη Γη και την Τεχνολογία, ανάμεσα στην Οικονομία και την Οικολογία.

Και αν δεν μπορούμε να είμαστε αισιόδοξοι για κάτι τέτοιο, παρά τη διεύρυνση των ευκαιριών μόρφωσης και τις αλλεπάλληλες τεχνολογικές

επιτυχίες, τότε αξίζει να επανέλθουμε στα ποσοστά αναλφαβητισμού άλλων σκοτεινών εποχών.

Επίλογος

Ο άνθρωπος έχοντας το φοβερό πλεονέκτημα να ζει πάνω σε ένα **φανταστικό πλανήτη-τη γη**, επιβάλλεται να θέσει σε λειτουργία ακόμα και τη **φαντασία** του έτσι ώστε να δημιουργήσει προϋποθέσεις μιας μελλοντικής κοινωνίας που βρίσκεται πέρα από το άγγιγμά του. Προς τούτο και με στόχο να πάψουμε επί τέλους να ζούμε τη μελαγχολία του τέλους του αιώνα που μας άφησε, απαιτείται:

1. ο μετασχηματισμός του σημερινού εκπαιδευτικού μηχανισμού που εξυπηρετεί σχεδόν αποκλειστικά τις ανάγκες των ηγετικών στρωμάτων,
2. η επίδραση της τέχνης από ασθενική που είναι προς την κοινωνία να γίνει ουσιαστική και αμφίδρομη, ενώ συγχρόνως θα πρέπει να οδηγεί σε μια **εσωτερική χαρτογράφηση** και όχι σε μια ανούσια και χωρίς συνέχεια καταγραφή της εξωτερικής τοπιογραφίας, δηλ. στην καταγραφή και μόνο ενός συνόλου όμορφων ή ακόμα και εκφραστικών αντικειμένων, όπως τείνει να γίνει σήμερα σε παγκόσμιο επίπεδο,
3. να ασκείται συνεχής και έντονη **κοινωνική πίεση** προς τους λήπτες των αποφάσεων για να δράσουν αποτελεσματικά, και τούτο όχι μόνο σε τοπικό ή εθνικό επίπεδο αλλά ιδιαίτερα σε διεθνές επίπεδο,
4. μια δια βίου μάθηση, όσον αφορά τα περιβαλλοντικά προβλήματα και όχι μια δια βίου εκπαίδευση μέσω προγραμμάτων ανεργίας ...,
5. να γίνει συνείδηση όλων μας ότι

γνωρίζουμε τον Θεό καλλιεργώντας μια σχέση και όχι κατανοώντας μια έννοια (Γιανναράς, 1999),

6. ένας γενικότερος **σεισμός**, που όπως όμως ειπώθηκε παραπάνω, προϋποθέτει την αλλαγή της ίδιας της συνείδησής μας. Μια αλλαγή που αν, σύμφωνα με τον Αντουάν ντε Σαιντ – Εξυπερύ, τον συγγραφέα του Μικρού Πρίγκιπα, μας πουν «είδα ένα ωραίο σπίτι με κόκκινα τούβλα, με γεράνια στα παράθυρα, περιστέρια στη στέγη, δίπλα στο δάσος», να μπορούμε να φανταστούμε το σπίτι αυτό και να μην χρειάζεται να προσθέσουν «πρόκειται για σπίτι αξίας 200.000 €». Βέβαια θα τεθεί το ερώτημα, κάτω από τη σημερινή οικονομική συγκυρία και την παρουσία της Τρόϊκα πού θα βρεθούν τόσα χρήματα? Αλλαγή συνείδησης σημαίνει ότι δεν θα χρειαστεί ποτέ να υποστηρίξουμε ότι «τα χρήματα θα βρεθούν... γιατί κάθε τι νόμιμο είναι και ηθικό !!!! »

7. να κυριαρχήσει το οικοκεντρικό σύστημα (δηλαδή στο επίκεντρο η φύση) έναντι του ανθρωποκεντρικού (δηλαδή, δήθεν, μόνο ο άνθρωπος έχει δικαιώματα)

Επιτρέψτε μου λοιπόν να κλείσω τη σημερινή μου ομιλία, διαβάζοντάς σας κάτι που έχει γραφτεί από τον ομιλούντα το Φλεβάρη του 2005.

Του πλανήτη σωτηρία

Όταν λιλιπούτειο δένδρο
Από μικροσυμφέρον
Στο χώμα κομμένο βρεθεί
Και ευθύς
Παγκόσμιο σκάνδαλο ξεσπάσει
Ματιές αγριεμένες
Και γροθιές υψωμένες παραταχθούν
Σε κίνηση συντονισμένη
Προς τα εμπρός
Τον υπεύθυνο
Παραδειγματικά να συντρίψουν

Τότε ο πλανήτης γη
Σ' ετοιμότητα θα βρεθεί
Αντίστροφη πορεία
-πορεία προς τη σωτηρία-
Ν' ακολουθήσει.

Επειδή όμως ο άνθρωπος είναι από τη φύση του αισιόδοξος, ας θυμηθούμε τι πριν από μισό και πλέον αιώνα, κάπου εδώ κοντά μας, ο Άγγελος Σικελιανός, με πνεύμα ελπίδας, είχε γράψει:

Μα αν είναι η μέρα βροχερή
σέρνει πιο πλούσιο φως
Μα κι ο **σεισμός**
βαθύτερη τη χτίση θεμελιώνει...

Κύριοι του πολιτικού χώρου και οι κάθε είδους λήπτες αποφάσεων μη ξεχνάτε ότι:

Κατά τον Οδυσσέα Ελύτη (1998)

στα ερείπια συχνάζουν οι μέλισσες μα και οι παλιές ιδέες....

Οι νέες αυτές ιδέες είναι που θα οδηγήσουν τελικά και στην αλλαγή της συνείδησής μας, μια αλλαγή όπως εξάλλου την οραματίζονται σήμερα οι νέοι μας που όμως τους έχουμε αποκλείσει από την λήψη αποφάσεων. Και όχι βέβαια σε αλλαγή της συνείδησης που οδηγεί σε πρότυπα τύπου «κυνόδοντα» (υποψήφια για Οσκαρ ξενόγλωσση ταινία), που εξάλλου θέλει να αποφύγει και ο ίδιος ο Σκηνοθέτης.

Κι αν οι λήπτες των αποφάσεων δεν ενεργήσουν πλέον όπως επιβάλλουν οι καιροί, τότε θα προκύψουν λέξεις και πράξεις που είτε το θέλουμε είτε όχι θα περιέχουν οργή.

Εικόνες από το ΡΡ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η διαχείριση του περιβάλλοντος, να γίνεται λοιπόν με βάση το Οικοκεντρικό σύστημα - δηλαδή στο επίκεντρο να είναι η φύση - ή με βάση το ανθρωποκεντρικό - δηλαδή στο επίκεντρο ο άνθρωπος, γιατί μόνο αυτός έχει δικαιώματα? Ποιος θα δώσει την απάντηση? Διότι υπάρχει η άποψη ότι (Ελύτης):

...Σελδζούκοι ροπαλοφόροι караδοκούν.
Χαγάνοι ορνεοκέφαλοι βυσσοδομούν.
Σκυλοκοίτες και νεκρόσιτοι κι ερεβομανείς
κοπροκρατούν το μέλλον...

Όσον αφορά το δάσος, σήμερα, έχουμε να διαλέξουμε ανάμεσα:
στο **φυσικό δάσος**, το **τεχνητό** (βελτιωμένων γενετικά ειδών), τις **φυτείες ταχυαυξών** ειδών και τέλος τις φυτείες **μεταλλαγμένων ειδών**. Το ερώτημα δεν είναι ποιά μορφή δάσους ή ποιο σύστημα θα εφαρμόσουμε, γιατί θα τα εφαρμόσουμε όλα, αλλά πού θα εφαρμόσουμε το καθένα από αυτά. Μια διαδικασία, όμως, καθόλου εύκολη, αφού με το υπάρχον σύστημα, στην ουσία, επιδιώκεται μια εξειδίκευση της παιδείας και της έρευνας, έτσι ώστε να αποκλείεται **η θέαση του όλου** ή να αδυνατεί να διακρίνει κάποιος **που κείται το καίριο**. Από την άλλη δε πλευρά φροντίζουμε, πλέον, οι φοιτητές και φοιτήτριές μας, να παίρνουν γνώσεις με **χρηστική** και μόνο αξία. Όσον αφορά στον τρόπο με τον οποίο κινείται κάθε οικονομική μας κίνηση, αυτός εντοπίζεται στο τρίπτυχο «μεγάλο κέρδος - γρήγορο κέρδος - εύκολο κέρδος».

Επιβάλλεται, λοιπόν, να παραμείνουμε **ενάμνια προσκολλημένοι** στην προστασία των δασών και γενικότερα του περιβάλλοντος, με ταυτόχρονη

όμως **αλλαγή της ίδιας της συνείδησής μας** αλλά και την παράλληλη άσκηση κάθε λογής **πίεσης** προς τους κυβερνώντες.

Μην με σκοτώνεις !!!
Don't kill me !!!

Το όνομά μου είναι σαμιαμίθι ή μολυντήρι
(ύψος 2cm, μήκος 10cm, βάρος 10gr)

ΠΡΟΣΤΑΤΕΨΕ ΜΕ

γιατί σε προφυλάσσω από μύγες, μυγάκια, κουνούπια κ.α.

My name is samiamithi or molidiri
(height 2cm, length 10cm, weight 10gr)

PROTECT ME

because I protect you from flies, mosquitoes etc.